

Dünya Yeşil Çay İthalatı ile Yeşil Çay Tüketimine Bakış

Yeşil çay tüketimi ile ilgili ilk bilgilere ait arkeolojik kaynaklar, 500.000 yıl öncesine kadar uzanmaktadır. Bugün ise dünyamızda milyonlarca insanın siyah ve yeşil çay tükettiğini biliyoruz. Özellikle son yıllarda, sözlü ve yazılı kaynaklarda, basında, yeşil çayın sağlıkla ilişkisini açıklayan bilgiler hemen hemen hergün karşımıza çıkmaktadır. Bu yayınların etkisi ile yeşil çay tüketimi giderek artmaktadır. Her gün yeşil çay tüketen ve bu sektöre 27 yıldır hizmet eden biri olarak, bu yazımda önce, kısa olarak, yeşil çayın sağlık ile ilgili ilintisini, ardından çay üreten ve üretmeyen birkaç ülkede yeşil çay tüketimini, ithalat rakamları ile vurgulamak, ardından özellikle üretici olmayan ülkelerden gelen talebin giderek artmasının çay üreten ülkeler için önemli bir fırsat olduğunu belirtmek istiyorum.

Sektörde çayın en çok bilinen 3 ana tipi vardır. Siyah, Yeşil ve Oolong çay. Onların arasındaki temel fark üretim şekillerinden gelmektedir. Yeşil çayın üretiminde, yaprakların fermente edilmemesi esastır. Yapısında, Poliyfenoller olarak bilinen yüksek oranda Antioksidantların bulunduğu, Antioksidantların ise vücuda zarar veren serbest radikalleri yok eden maddeler olduğu çeşitli bilimsel kaynaklarda ifade edilmektedir. Bilim adamları bu serbest radikallerin insanın yaşlanma sürecini etkilediğini, kanser oluşumunu ve kalp hastalıklarını artırdığını özellikle belirtmektedirler. Yeşil çayda bulunan polyfenollerin ise serbest radikalleri etkisizleştirerek, insan sağlığını korumaya yardımcı olduğu çeşitli kaynaklarda bilim adamları tarafından ileri sürülmektedir. Çay deminin bu olumlu özellikleri, son on yıldır, çay tüketen, ancak kendileri üretmeyen, ithal eden birçok ülkede tüketimin önemli ölçüde artmasına yol açmıştır. Bunun en önemli göstergelerinden biride ülkelerin ithalat rakamlarıdır. **Örneğin, bir kuzey Afrika ülkesi olan Fas, dünyada önemli yeşil çay ithalatçısı ülkelerden biridir.** Bu ülkenin yıllık yeşil çay ithalat miktarı 45.000-50.000 ton arasında değişmektedir. Ülke yeşil çay ihtiyacının tamamını Çin den karşılamaktadır. Yeşil çay toplam çay tüketiminde %99 paya sahiptir. Fasin dışında, Çin'den yeşil çay ithalatı yapan diğer Afrika ülkeleri ise Ghana ve Mısırdır. Ghana'nın yeşil çay ithalatı 12-13.000 ton, Mısırın ise 11-12.000 ton arasında değişmektedir.

Avrupa Birliğinde ise yeşil çay ithalatı yüksek olan üç ülke vardır. Bunlar **Almanya, Fransa ve İngiltere'dir.** Toplam çay ithalatı 300.000- 350.000 ton civarında olan Avrupa Birliği'nin yeşil çay ithalat miktarı 25.000-30.000 ton arasında değişmektedir. Toplam ithal edilen çayın %10'nu yeşil çaydır. AB yeşil çay ithalatının %71'ini Çin den, %29'unu Endonezya, Vietnam, Hindistan, Sri Lanka ve Gürcistan'dan gerçekleştirmektedir. Bir AB üyesi olan Almanya'nın yıllık ithalat rakamı 11-12.000 ton, Fransa'nın 6.000-6.500 ton, İngiltere'nin ise 1.500-3.500 ton arasında değişmektedir. Almanya, Fransa ve İngiltere yeşil çayın büyük bir miktarını Çin'den temin etmektedirler. Fransa ayrıca re-export yoluyla AB üyesi diğer ülkelerden, Özellikle Almanya ve İngiltere den, yeşil çay ithal etmektedir.

Japonya bilindiği gibi, 800 yıldır geleneksel olarak yeşil çay üreten ve tüketen bir ülkedir. Bu ülkede, Çay hemen hemen her gün tüketilmektedir. Yıllık yeşil çay üretim miktarı 85.000-100.000 ton arasındadır. Japonya, üretim dışında da tüketim ihtiyacını karşılamak için, bir miktar yeşil çay ithal eden bir ülkedir. İthalat seviyesi son yıllarda 10.000 ila 18.000 ton arasında değişmektedir. Günümüzde Japonya da çay için toplam iç tüketim talebi kabaca 130-140,000 tondur. Bunun 100,000 ton'u yeşil çay, geri kalan 40.000 ton ise siyah çaydır.

Amerika da tüketilen çayın %83'ü siyah çay, %16'sı ise yeşil çaydır. Çok az miktarlarda Oolong çay tüketilmektedir. Toplam yeşil çay ithalatı 18-19.000 ton arasındadır. Yeşil çay ithal edilen ülkelerin başında ise Çin ve Almanya gelmektedir. Çin den ithal edilen çay miktarı 11-12.000 ton, Almanya'dan ithal edilen miktar 2.000 -3.000ton civarındadır. Geleneksel siyah çay tüketicisi olan Rusya, 2005 yılında 12,566 ton, 2006 yılında 13,327 ton yeşil çay ithalatı ile yeşil çay ithalatında önemli bir ülke konumuna yükselmiştir. Yeşil çayın temin edildiği ana ülkeler yine Çin ve Sri Lanka'dır. Ancak Vietnam ve Almanya da son yıllarda Rusya ya yaptıkları ihracat miktarlarını önemli ölçüde artırmışlardır. Rusya'nın 2006 yılında Çin'den aldığı yeşil çay miktarı 7,564 ton, SriLanka'dan 3,233 ton, Vietnam'dan 768 ton ve Almanya'dan ithal ettiği yeşil çay miktarı ise 634 tondur.

Dünyada çay üretiminin %70'i siyah, %23'ü yeşil çaydır. 2010 yılında Yeşil çay üretimi 1 milyon ton'lara ulaşmıştır. Yukarıda açıklamış olduğum sadece 4-5 ülke'nin yeşil çay ithalat rakamı 200 bin tonu aşmaktadır. Bu rakam bize yeşil çayın önemli bir tüketim potansiyeli olduğunu göstermektedir. Yeşil çay ithalatının son birkaç yıldır artmasının en önemli nedeni, yeşil çayın sağlığa olumlu katkıların olduğuna ilişkin bilimsel açıklamalar ve insanlarda sağlıklı yaşam bilincinin giderek daha da fazla artmasıdır. Bu temel eğilim sonucunda, Dünyada Yeşil Çaya olan talebin ve gelişen pazar durumunun gelecekte olumsuz yönde değişmeyecektir. Bu öngörünün temel dayanaklarından biride FAO'nun 2012 yılı üretim artış oranları ve 2012 yılı üretim projeksiyonudur. 30 Ocak - 1 Şubat 2012 tarihinde Sri Lanka'nın Colombo şehrinde FAO'nun düzenlediği 20.Dönem Hükümetlerarası Grup toplantısında açıklanan mevcut durum ve orta dönem projeksiyonun da ; yeşil çay üretiminin son on yılda %1.9 artış ile 2011 yılında 1.29 milyon tona yükseldiği ifade edilmektedir. Bilindiği gibi, Dünya çay pazarında oluşan fiyatlarda, arz ve talebi doğrudan etkilemektedir. FAO'nun gelecek on yıllık üretim tahminine göre, yıllık % 1.9 artış oranı ile siyah çay üretiminin 2021 yılında 3.28 milyon ton, yeşil çay üretiminin ise yıllık artış oranının siyah çaya oranla daha yüksek olacağı beklentisi ile, %7.2 oranında bir artış sonucunda, 2.6 milyon tona yükseleceği yönündedir. Bu öngörü bize aynı zamanda yeşil çay üretiminin tüketim talep artışı paralelinde arttığını da göstermektedir. Ülkeler artık daha fazla yeşil çay talep eder, daha fazla tüketir durumdadır.

Araştıran ve Derleyen

Nahide GÜNLER
Ziraat Yüksek Mühendisi

Kaynak:

1)F.O.Licht GmbH, World Tea Markets, 2007, Vol.8,No.11

2) www.fao.org/news/story/en/item/124221/icode

Alıntı: Çay Dünyası Gazetesi, 27 Temmuz 2012